

РЕЦЕНЗИЯ

Относно: процедура за заемане на академична длъжност „Доцент“ по фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия) в Катедра по „Фармакология и токсикология“ при Факултет Фармация на Медицински Университет - Плевен от **Д-р Диана Илиева Пендичева – Духленска**

Рецензент: проф. д-р Витан Даков Влахов, д.м.н.,

член на „Научно жури“ съгласно Заповед №2041/26.09.2017 на Ректора на Медицински Университет – Плевен

Д-р Пендичева– Духленска е завършила медицина във Висшия Медицински Институт - Плевен през 1986 г., От 1989 г. работи като асистент, старши асистент и главен асистент в Катедрата по експериментална и клинична фармакология на Медицински факултет и от 2016 г. като главен асистент в Катедрата по фармакология и токсикология на Фармацевтичен факултет към Медицинския университет - Плевен. Има призната специалност по фармакология и по клинична фармакология и ОНС „Доктор“ по научната специалност фармакология.

В обявената процедура д-р Пендичева – Духленска участвува с общо 106 научни труда От тях като реални публикации (П) могат да бъдат преценени 52. Те включват:

- 15 статии, публикувани в международни (3) и национални (12) периодични научни издания;
- 16 научни книги , включващи един дисертационен труд за получаване на ОНС „доктор“, 1 монография и 14 глави от книги, учебници и студии;
- 21 доклади от научни прояви издадени в пълен текст, с книгопис и резюме на английски.

Личният принос на д-р Пендичева – Духленска в тези публикации е показан по безспорен начин. С дисертационния ѝ труд са свързани

13 от тях или 75% от реалните ѝ публикации не са свързани с него. Научните трудове на д-р Пендичанска – Духленска включват 54 резюмета (Р) от международни конгреси, симпозиуми и други научни прояви, публикувани в научни списания или сборници с резюмета на научната проява. Резюметата са публикувани в реномирани списания с висок импакт фактор (резюмета № 1, 5, 17 и др.) и са цитирани положително в литературата (резюмета № 10, 11, 13 и др.).

Научните приноси, които д-р Пендичева – Духленска прави с публикациите си са с оригинален, потвърдителен и приложен характер. Те се отнасят основно към три много актуални раздела на съвременната фармакология:

- Индивидуализиране на фармакотерапията посредством персонализирането ѝ, т.е. посредством съобразяването ѝ с генетични фактори, определящи ефективността и риска от нежелани реакции
- Социално значими подходи за оптимизиране на ефективността и ефикасността на фармакотерапията.
- Оптимизиране на преподаването по фармакология на студентите по медицина и на фармакологичната подготовка на практикуващия лекар.

Проучванията на д-р Пендичева – Духленска в областта на персонализираната фармакотерапия са приоритетно направление в научната ѝ дейност. Те са представени подробно в дисертационния ѝ труд за получаване на ОНС “Доктор“ и не подлежат на повторно рецензиране. Независимо от това не могат да не се подчертаят два съществени оригинални нейни приноса: методичните подходи, които тя разработва за провеждане на клинико-фармако-генетичното проучване могат да служат като ръководство при провеждането на епидемиологични изследвания с използване на метода на контролираните случаи у нас; установните близки честоти в сред българската и европейската популация на алелен и генотипен полиморфизъм в метаболитни, динамични и трансмисивни гени в пациенти и здрави доброволци са предпоставка за успешно адаптиране на европейския опит в персонализирането на фармакотерапията на българската популация при

фармакотерапията на рекурентни депресивни разстройства със селективни инхибитори на обратното захващане на серотонин, като пероксетин. В реалните публикации, не включени в дисертационния труд оригинален принос се прави с установяването на връзка между полиморфизъм в гените CYP2J2 и CYP2C8 и развитието на хипертония, както и с установения по-често срещан генен полиморфизъм в гените PNACTR2 и предразположението към исхемична болест на сърдцето и миокарден инфаркт в българската популация (П11, Р24). Приносен характер има и установеното влияние на епигенетични и генетични фактори върху затлъстяването, метаболитните нарушения и развитието на захарен диабет в българската популация (П:28, 29, 31). Тези подходи имат пионерски характер за персонализирането на терапията им .

Принос с оригинален характер в областта на оптимизиране на ефективността на фармакотерапията е резултатът от проспективното фармако- епидемиологично проучване на честотата на гастроентерологични и нефрологични нежелани реакции в резултат на прилагането на антибиотични и антихипертензивни средства и възможностите за предотвратяването им (П 24, 47, 50). Интерес представлява доказването на аналогична клинична ефективност на оригиналния и на българския генеричен флуконазол(П22, Р:29, 31) Приносен характер има и доказаната ефективност на антипсихотикът амисулпирид при шизофрено болни , неповлияващи се от лечение с конвенционални невролептици.

Приносите на д-р Пендичева – Духленска в областта на преподаването на фармакология на студенти по медицина , както и за нуждите на следдипломното обучение на лекари, са предимно с приложен характер, което не изключва оригиналността им. Интерес в това отношение представляват разработването и въвеждането в практиката на интегративен подход за рационален избор на фармакотерапевтично средство при реални случаи от практиката въз основата на изработени умения за избор на т.н. от СЗО предпочитано лекарство (Р drug). Разработените подходи за оценка на усвоените от студентите умения в това отношение имат също приносен характер (П 39, 40, 4, 42, 43). Заслужават положителна

оценка усилията на д-р Пендичева – Духленска за изработване на компетентно отношение в бъдещите лекари и фармацевти към възможностите на хомеопатията (П 51).

Наукометричните показатели, характеризиращи научното творчество на д-р Пендичева – Духленска, са впечатляващи. Тя е първи автор в 13 от публикациите ѝ. Общият брой на цитиранията на научните ѝ трудове е 65, от които 31 са от чуждестранни автори и 29 – от български. Общият импакт фактор (F) на научните списания, в които са публикувани трудовете ѝ възлиза на 27,43. Общият импакт-ранг фактор (SJR) на научните ѝ трудове възлиза на 1.814. Стойността на h-индекса им е 2. Наукометричната характеристика на публикациите на д-р Пендичева – Духленска удовлетворява изискванията на „Критерий за оценяване при провеждане на конкурс от научно жури за присъждане на научни степени и заемане на академични длъжности Доцент“ в Медицински университет – Плевен, като в голямата им част ги надхвърля.

Д-р Пендичева – Духленска е автор на 17 доклада на национални научни прояви, представени в списъка на научните ѝ трудове под формата на резюмета. Те не подлежат на рецензиране, но са показател за висока научната активност на кандидата. Друг впечатляващ показател за научната активност на д-р Пендичева – Духленска са участието ѝ в 9 научно-изследователски проекти, от които 8 са финансирани от МУ – Плевен и 1 от МОН. Тя членува в престижни национални и международни научни организации като Международното дружество по психиатрична генетика, Европейското дружество по клинична фармакология и терапия и др. Понастоящем тя активно участва в научния живот на Медицинския университет – Плевен. Член е на Комисията по етика на научно-изследователската дейност, координатор на Международната медицинска научна конференция за студенти и млади лекари, институционален Еразъм координатор на МУ – Плевен към Центъра по Европейска интеграция и международно сътрудничество и др.

Д-р Пендичева – Духленска има значителна учебно-преподавателска дейност. Учебната ѝ натовареност с лекции, упражнения и участие в изпитни комисии за период 2014 – 2017 година възлиза на общо 2,950 часа. Участвала е в написването на 7

учебника по фармакология , от които 5 са на български и 2 са на английски език. Била е гост лектор в чужбина и в България. Участвала е активно в изработването на учебни програми

За научно – изследователската си и преподавателска дейност д-р Пендичева – Духленска е носител на международна медицинска награда за участие в среща на ECNP и на три награди „за заслуги към МУ – Плевен .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Д-р Пендичева – Духленска е изграден, високо квалифициран учен и преподавател в областта на фармакологията и доказан организатор с голям опит на научната и учебна дейност в МУ – Плевен. Научните трудове на Д-р Пендичева – Духленска са с оригинални приноси в едни от най-актуалните направления на съвременната фармакология. С цялостната си научно изследователска и преподавателска дейност тя удовлетворява напълно, а в много отношения и надхвърля, нормативно утвърдените изискванията на Медицинския Университет - Плевен за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

Убедено предлагам на научното жури да гласува за заемането на академичната длъжност „Доцент“ в Катедрата по „Фармакология и токсикология“ при Факултет Фармация на Медицински Университет - Плевен от Д-р Диана Илиева Пендичева – Духленска.

София, 20.11.2017 г.

Проф. д-р Витан Влахов д.м.н.